

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szerda 1913. január 29.

23. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház I em.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Eiőfizetési ár:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy órára 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 400.

Azért a víz az ur...!

A nagykövetek, a szultán, a diván: szóval mindenki, akinek a neve: „illetékes“, elhatározta, hogy legyen béke. És mikor minden szépen készen volt már, akkor megjelent a nép és azt mondta: legyen háború!

Az illetékesek majd hová nem lettek a bámulattól. Hogyan? A népek nem kell a béke? Hiszen hetvenhétezer kötet könyvet és megszámlálhatatlan okosabbnál okosabb cikket írkáltak már össze a társadalomtudomány kis sakáljai, akik tudvalevőleg árendába vettek ki minden tudnivalót, a mi a népre vonatkozik, hogy a népek, azok sohase akarnak háborút. A háborút mindig csak a királyok meg hadvezérek rendezik. A nép ellenben mindenkor a béke után sóvárog és irtózik a hadviselés kegyetlenségeitől. És ime! A nép ott áll a palota előtt és lázadó forrongással zugolódik a békekötés ellen! Istenem, micsoda hazugságok azok a megdöntetlen igazságok, amikkel a népről traktálják a világot.

A nép, a polgárság csak hosszantűrő, de nem esigavérű; csak elnéző, de nem bárgyu; csak csendes, de nem szünt meg az élet működése. Hosszantűrésére, elnézésére és esendőségére egész rendszert építenek fel: hivatalnokszerkezetet, kormányt, uralmat. Lassanként feledésbe megy, hogy mindennek mi az alapja. Dolgozó nép, küzködő polgárság minthogyha nem is volna a világon:

„A Tengerpart“ tárcája.

Kossuth-világ.

— Elbeszélés. —

A napsugár aranyport hint be a kitárt ablakon. A fény fehér sávjai, mint galambszárnyak lebegnek az ágyon, az almáriumon és a varróasztalon, amelynél szaporán öltögeti a tüt Meskó János, magyar szabómeister. A háta előregörbödött, de nem az élet, hanem az idő hajlította meg.

Magas növésű, széles vállú, a szemében még a régi nagy idők tüze, a haja, a bajusza és a szakála azonban fehéren csillogó, mint a havas hegyorom a hajnal sugarában.

Fölötte a falon rámába rakva a Kossuth-bankók, középen Kossuth Lajos arcképe s a rámás képek koszorúként fonódnak köréje.

Amerre néz az ember, szabadsághősök arcképei, egy kopott atilla ujjja és egy zászlódarab. Mind üveg alatt, amik tükörtiszták. Mintha csak most vették volna bele a keretükbe.

Meskó János már hatvan éves, de az arcán ninesen egyetlen ránc se. Az idő nem gyűrte össze, csak behavazta.

Kopognak. Meskó leteszi a tüt, lekapja a pápaszemét és az ajtóra néz. Kiegyenesedik s most látszik, hogy milyen déleleg, sudár a teste.

A felesége, aki a kopott diványon ül és

egynéhány, vagy egynéhány száz, vagy egynéhány ezer fölülkerekedett nagy vagy kis ur tesz, vesz is intéz mindent és nem is jut eszébe, hogy minden tollvakarintásának csak akkor van létalapja, ha a polgárság, az összeség érdekét szolgálja. Önmagáért valónak hiszi a hivatalát és a jogkörét, amely a saját érvénysülésének az eszköze csupán és semmi másnak. A nagytömeg lelkének a tüze csak arra való, hogy annál az egyik a maga személyi érdekeinek a kis szalonnáját, a másik uralomvágyának a nagy ökrét megsüthesse. Mignem egy szép napon megmozdul a számadásból kifelejtett nagytömeg, az igazán érdekelt serege és akkor összeomlik az egész gyönyörű rendszer, mint a kártyavár.

Háborút vagy békét követeljen: igazán imponálni nem tud nekünk senki se többé, csak a megmozdult polgárság, amelyet megaláztatása vagy vágyakozása vert föl dermedt nyugalmából. Amely pillanatban valahol fölindul a tömeg, a szempillantástól kezdve abban az országban vagy akár abban a legkisebb faluban: van közélet, politika. Amíg ez meg nem történt, addig hivatalnokok, stréberek kanprimadonnák, tökfilkók, álmodozók, gazemberek kisszámú csoportjának játéka a közélet. Nem volna érdemes semmit se csinálni a mindennapi kenyérkeresés sivár igavonásán kívül, ha nem tudna többé abban bizni az ember, hogy egy szer majd csak eljön annak a napja, amikor maga mond ítéletet a polgárok tömege, a melynek a bőrére folyik a játszma az államis-

harisnyát kötoget, feláll és az ajtóhoz siet.

— Jó kerek, kun koponyájú ember nyit be. A szeme bogara sötét, mint a fekete gyász, körülötte pedig tűz ég, mintha egyenesen a naptól lopta volna. Göndör szőrű, karimás kalapját már a kezében tartja, zsirosan fénylő haját hátrasimítja s az csillog, mint a vízzel lemosott szénpor.

— Adj Isten, mester uram. Meskó, aki eddig csak várakozó állásponton volt és meg se moccant a széken, fiatalosan felpattant róla.

— Hozt Isten, gazduram — milyen ruha kéne?

— Éppen a járásban volnék s kigyelmedet ajánlották. — Az én uram szabása hétédhet országgon ritkítja párját.

— Hiszen épen azt szeretném, hogy egészen akkarátus legyen.

— Ugy fog az feszülni, mintha ráötötték volna.

— Nadrag és atilla kellene.

— Anyjuk, hozd csak ide a róft.

Az asszony még elég fürge, pedig már ő is lemorzsoltt vagy ötvenhat esztendő. Elhozza a varróasztalról a róft.

— Az ám, de milyen lesz a posztó?

— Kék, vagy fekete, ahogy kelmed kívánja.

— Legyen kék.

— Tegye le a szűrét, gazduram.

— De mit kóstál? — böki ki az új rendelő egy kis huza-vona után.

— Finom posztóból legyen?

mi és társadalmi élet minden megnyilvánulásában.

A konstantinápolyi események méhe be láthatatlan következményekkel terhes. Könnyen meglehet, hogy a veszedelmek ára data fenyeget bennünket az ott forrongó katlanból. De nem tehetünk róla, hogy annál a ríktó ellentétél fogva, amellyel ez a forrongás a mi közéletü dermedt fásultságunkkal szembehelyezkedik, ebben a pillanatban csak lelkesedni tudunk azokon a képeken, amiket a konstantinápolyi hírek elibünk festenek. Ime, egy ország polgárságát mégse lehet a politikusoknak és a diplomatáknak ugy adni és venni a piacon, mint a juhnyáját és az ököresordát. Jön egy pillanat, amikor feltarajzik a nagy víztömeg, amelynek a sima tükrén annyi kőficé politikai vitorlázik az érvénysülés réve felé.

A választójog és Fiume

A választók aránya az új és a régi törvény szerint. — A választójog általánosításának hatásai a bennszülött fiumei elemre nézve. — A „Voce“ tendenciózus ferditései. — A külföldi honosok és a magyar állampolgárok anyanyelvi megoszlása Fiumében.

„A Tengerpart“ január 3-iki számában elsőnek közölte, hogy az új választójogi törvényjavaslat alapján Fiumének az 1910-iki 2149 képviselőválasztóval szemben 4200 vá-

— Biz' igen!

— nadrag száz pengő, az atilla hatszáz pengő, summa summárum hétszáz pengő.

A gazdának olyan tág karikára nyílt a szeme, hogy Meskó uram is beleszédülhetett volna, ha ugyan meg nem szokta volna már az ilyen esodálkozást.

— De májszter uram — hüledezett a gazda, — nekem azt mondták, hogy kelmed igen olesón csinál ruhát.

— Elég olesó ez, másnál sokkal többé kerül.

— Alkudjunk.

— Isten neki, száz pengőt leengedek az atillából, de többet egy fityinget se.

— No, akkor nines vásár — feleli az atyafi, szűrét huzogatva — nem vagyok én birka, hogy megnyirjanak.

— Ejnye, a rézsillagát, ezt se mondták még nekem, ugy-e anyjuk?

— Jaj, lelkem, mért nem mondd meg mindjárt, hogy te csak öreg bankókban szabtdad meg az árát.

— Csakis, nekem az új német bankó nem kell.

— Mindegy az, ha öreg bankóban vagy ezüstben is srófolják fel az árát.

— Ej, dehogy, galambom, az én uram...

A mesterné itt elharapta a szót, mert Meskó uram esöndet intett.

Aztán a vállára tette a kezét az atyafinak.

— Nézze csak kend ezeket a rámába foglalt bankókat.

lasztója lesz, akik anyanyelv szerint így oszlanak meg:

Magyar 1097 (26.1 százalék), német 162 (3.9 százalék), tót 9 (0.2 százalék), román 8 (0.2 százalék), horvát 1046 (24.9 százalék), szerb 28 (0.7 százalék), olasz és egyéb 1850 (44.0 százalék). Összesen 4200 választó.

A jelenleg érvényben levő választói törvény alapján a helyzet a következő. Az 1910-ki 2149 választó közül volt:

Magyar 468 (21.8 százalék), német 91 (4.2 százalék), tót 2 (0.1 százalék), román 5 (0.2 százalék), horvát 458 (21.3 százalék), szerb 4 (0.2 százalék), olasz és egyéb 1121 (52.2 százalék). Összesen 2149 választó.

A magyarság és a horvátság számaránya tehát az új törvényjavaslat intézkedései alapján néhány százalékkal javul, míg az olaszság 52.2 százalékról visszaesik 44 százalékra. Ez azonban csak természetes következménye a választó jog kiterjesztésének, amely egyértelmű a fennálló kiváltságok megszüntetésével. Mert hogy kiváltságos helyzet volt az eddigi 52.2 százalékos arány az olaszra nézve, azt éppen a Fiumében élő magyar állampolgárok alanti statisztikája bizonyítja a legkézzelnyúlóbban. A Zanella-rezsím alatt városi közegek által végzett 1910 december 31-iki összeírás szerint 12.747 olasz anyanyelvű magyar állampolgár élte Fiumében — a valóságban nincs több tizezernél — úgy hogy az itt élő 29.970 magyar állampolgárnak a fenti túlrózsás összeírás szerint is csak 42.5 százaléka olasz anyanyelvű és nem 52.2 százaléka. Tehát még az új törvény 44 százalékos aránya is kedvezőbb az olaszság kimutatott 42.5 százalékos számarányánál, amivel kézzel foghatóan be van bizonyítva, hogy minél tovább megy majd a kormány a jogkiterjesztésben, annál *rosszabb lesz ez a kiváltságokat élvező benszülött fiumei elemre nézve.* A fiumei olaszság igen nagy része tartozik a polgári középosztályhoz és érthető, hogy ezt az eddig domináló elemet — hisz arisztokrácia nincs Fiumében — visszaszorítják a jogot kereső és most már joghoz jutó ezrek.

„A Tengerpart“ által január 3-ikán közzölt választójogi statisztikát a Voce del Popolo átvette másnap és egyben éles kiroh-

Es kitágult szemmel, arcán a boldogság üdvözítő mosolyával mutogatta neki a Kossuth-bankókat.

A gazda értelmetlenül bámult rá.

— Van-e sok kendnek ebből az igazi nemzeti bibliából?

— Kossuth-bankókból? Van egy néhány ezer forint ára. Édes anyám a szarufa alatt rejtegette, később előhozta s az imakönyvében tartogatta.

— Jaj, gazduram, hosszú utról jött, úgy e üljön le, az Isten áldja meg. Anyjuk hozál csak, lelkem, egy kis borocskát, kutya meleg van.

— Köszönöm mester uram, de sietős a dolgom, aztán még mindig nem tudom, hányadán vagyunk.

— Hányadán? Hát megcsinálom, öcsém uram, a nadrágot is, meg az atillát is, de ugy-e, nem sajnálja érte a hatszáz pengőt Kossuth-bankóban?

A gazda hümögve forgatta a kalapját. Tán nincsenek odahaza a felházban, hogy Kossuth-bankókban számol ez a mester, vagy Szeghalmon elmúlt volna 30 esztendő anélkül, hogy tudnák, milyen régen vége a Kossuth-világnak?

— No, csapjunk kezét, öcsém, ugy-e, megéri a hatszáz pengőt. Olyan ruhát csinállok, hogy még a királyok pítvarában se járnak különben.

— De hiszen nem jó már a Kossuth-bankó.

— Azt csak bizza rám, öcsém, tudom én, mi a jó pénz, honvéd voltam és 48-ban,

nást intézett a törvényjavaslatnak a fiumeieket „megsemmisítő“ intézkedései ellen. A cikk nagybetűs címe szöszszerint ez volt: „Un altro attentato ai diritti politici dei cittadini“ (Ujabb merénylet városunk polgárságának politikai jogai ellen.) A cikk hazug adatok csoportosításával valósággal lázít a magyarság és a magyar kormány ellen, hitvány prepotenciát vet szemünkre és azt mondja, hogy a magyar kormány az uralkodó magyarság választójogát mesterségesen terjeszti ki az olaszság hátrányára. S hogy a nagyhangú frázisokkal elkábitott jámbor olvasó könnyebben „düljön be“ neki, a cara Voce a maga módja szerint be is bizonyítja állításait. Azt mondja, hogy 6493 Fiumében élő magyar anyanyelvűre 1097 választó jut, vagyis minden 100 magyar közül 18 választó, ellenben a 24.212 olasz anyanyelvűre csak 1850 választó, tehát mindössze 8 százalék esik. Ime a Voce *becsületes* argumentálása. Beleveszi az olaszok számába az osztrák és olasz birodalmi alattvalókat is, csak hogy leszoríthassa a fiumei olaszok százalékos arányát. És ezzel a mérges nadragulyával kábitja el számolni nem tudó, felületes olvasóit.

Utána jártunk a Fiumében élő 19.836 külföldi honos nemzetiségi és anyanyelvi adatainak, melyeknek publikálását már karácsonyi számunkban sürgettük. Ezeknek ismerete alapján állapítható meg ugyanis a városunkban élő magyar állampolgárok anyanyelvi megoszlása. A most már előtünk fekvő hivatalos adatok szerint 1910. december 31-én 49.806 fiumei lakos közül 29.970 volt a magyar állampolgár, akik anyanyelv szerint így oszlanak meg:

magyar	6429	(21.5 százalék)
olasz	12.747	(42.5 százalék)
horvát	8890	(29.7 százalék)
német	1163	(3.9 százalék)
szerb	345	(1.1 százalék)
különf. egyéb	396	(1.3 százalék)

29.970 100 százalék.

Csakis ezen számok alapján — lévén a magyar állampolgárság a választói jogosultság alapkövetke — bírálható meg a választók anyanyelvi megoszlása. Levonásba kell természetesen hoznunk a helyőrség 1005 horvát anyanyelvű katonáját is — az olasz és

látja ott azt a zászlófoszlányt az üveg alatt?

A gazda a falhoz lépett s megnézte a fakó selyemdarabot.

Néhány fekete véresebb s önszínűvé lett löporfüst feküdt rajta. A széle foszladozott s egy forgácsra volt erősítve. Majd a szabadsághősök és Kossuth képére pillantott, azt valami szokatlan forróság lövelt a szívébe.

Az arca piros lett, a szeme égett, mint a láva.

— Hej, Meskó uram, csak még egyszer lenne Kossuth-világ Magyarországon.

Meskónak kifeszült a melle, a vállal megzséledtek s a hangja átszellemülten rezgett mint a juharka tilinkóé.

— Lesz még öcsém Kossuth-világ. Azért gyűjtöm én a Kossuth-bankót. Ez az igazi pénz, nemis a német hebehurgya rongy. Nekem ugyan nem kell, utálok, mint a bűnőmet.

— De nem fogadják el sehoh.

— Majd elfogadja Kossuth Lajos, ő bocsátotta ki.

— Ha bejönne...

— Hogyne jönne, tudja ő mi fáj a magyarnak, s ha itt lesz, mi megvünk elébe a tépett zászlókkal, a régi honvédek. Jaj, de nehezen várom ezt a pillanatot: az én arcomról festhetik le akkor a menyországot.

Most belépett a mesterné egy kulacs berral.

— Látja öcsém, ezt a kulacsot én 48-ban hordtam a vállamon, egyszer az életem mentette meg, rajta van még most is

magyar katonák száma jelentéktelen — mint a kik nem birnak szavazó joggal. *Íly módon 6429 magyar lélekre esik 1097 választó vagyis 17 százalék (és nem 18, mint a Voce mondja), 12.747 fiumei olaszra jut 1850 választó, tehát 14.5 százalék (és nem 8), míg a 7885 horvát 1046 választója 13.3 százalékos arányt ad.*

A magyar választók százalékszámára ilyen formán mindössze 2 és fél perccel kedvezőbb az olasz választók arányánál, ami arra a körülményre vezetendő vissza, hogy a fiumei magyarság tulajdonképpen egy nagy tisztviselő kolónia s hogy igen sok itt a nőlen magyar hivatalnok, úgy hogy a magyarok lélekszámában jóval kevesebb az aszszony és a gyermek, mint az olaszság és a horvátságban.

Ezzel megfeleltünk a Voce perfid lázításaira, anélkül, hogy a magunk részéről kielégítőnek vallanók az új képviselőválasztói törvényjavaslatot.

A községi választójog „kiterjesztésével“ üzött Zanella-féle szemfényvesztésre majd más alkalommal térünk reá.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidj ellenében. (Feljárt a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— Klotild főhercegnő díszkertje Villa Giuseppe (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a enséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidj nincs.

A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyével tekinthető meg.

— A rizshántológyár, a papírgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthető meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Iunustria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

a golyó nyoma.

A gazda érdeklődve nézegette a behorodt kulacsot.

— Na üljön le hát, öcsém és koccintunk egyet a Kossuth-világra.

— Ami soha vissza nem tér! — sóhajtott föl magában a gazda.

Aztán leült és koccintott a mesterrel.

— Hát igazán sok Kossuth-bankója van — kérdezte Meskó.

— Vagy négy ezer forint ára.

— Csak hozza ide, évekre ellátom ruhával érte.

— Elhozom én mind, jobb helye lesz annak mester urnál.

Meskó felugrott és a gazda vállát veregetve, simogatva, boldogan mondta:

— Áldja meg az én Istenem érte, csak küldje hozzám az ismerőseit is. Akkor vagyok boldog, ha egy csomó Kossuth-bankót hoznak.

Amikor elköszönt a gazda, Meskóné utána somfordált:

— Hozzon nekem lelkem egy pár jó bankót is, de úgy csusztassa a kezembe, hogy az én uram ne lássa, mert miből élénk, ha ingyen dolgoznánk.

— Hozok néniem, hozok.

Meskó uram pedig tovább éldegélt a fényes tervekkel átszótt álomvilágban. Szabta-varrta száz pengőért a magyar nadragót kétszázért a cifra atillákat.

A Kossuth-bankók pedig gyűltek, szaporodtak a ládafiában. Minden nap rendezgette, rakogatta őket Meskó uram.

ELBORULT ELMÉVEL

él egy szanatóriumban Kéry Gyula, a Petőfi-Társaság titkára. Amíg közöttünk volt, minden munkásságát Petőfi kultuszának szentelte, költő volt. Aztán utolérte végzete. Belekerült az élő-halottak házába, ahol megállapították, hogy az értelem világossága soha sem fog többé agyában felcsillanni. Ez csak tragédia, amely minden földi embert utolérhet, de ami ez után történt vele, az magyar poéta-sors. A szanatórium, amely magánintézet, érdeklődni kezdett, hogy ki fogja viselni Kéry Gyula ellátásának költségeit, amelyre egy évre 1300 koronát tesznek ki. Es megtörtént az a más kultuszországban szinte lehetetlen dolog, hogy nem vállalta magára senki. Sem a Petőfi-Társaság, amelynek ő volt egyik legértékesebb tagja, sem a Magyar Irók Segélyegyesülete, amely e tétellel kiállította magának a szegénységi bizonyítványt. Egyedül a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete könyörült meg rajta és az alapszabályok értelmében kijáró rokkantsági járulékot, 1100 koronát kiutaltványozta részére. Amde 1300 korona járt a szanatóriumnak és így a hiányzó 200 koronát kellett volna előteremteni. És ekkor megtörtént a legszegenyebbes dolog: úgy a Petőfi-Társaság, mint a Magyar Irók Segélyegylete kijelentették: nincs 200 koronájuk erre a célra. Kell ehhez még kommentár? Egy magyar poéta, aki egész életében a köznek dolgozott, mihelyt lelépett az élet szinpadjáról, mint a kifacsart citromot ellöki és megtagadja mindenki Magyarország nagyobb dicsőségére.

— **Az általános sztrájk előkészítése.** A famunkások és péksegédek szakszervezetei tegnap este gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy rész fognak venni az általános sztrájkban. Örömmel vették tudomásul azt a bejelentést, hogy az ország minden városában támogatja a polgárság a sztrájkmozgalmat s a tiltakozásban is részt akar venni.

A fiumei nyomdászok szintén csatlakoznak a sztrájkhoz.

A jobb hátsó szögletbe kerültek a tizek, a balba az ötösök, a bal első szögletbe a forintosok, jobb felére pedig a harminc krajcárosok.

Gyönyörűség lángolt a szemében, ahány szor újabb csomagot tehetett melléjük.

Az az anya nem fektetheti alvó gyermekét nagyobb gyöngédséggel a bölcsőbe, mint ahogy ő tette a Kossuth-bankókat a ládafiába.

És amíg simogatta, az ujja hegyével babusgatta őket, a Kossuth-nóta dallama rezgett az ajkán. Hire is ment mindenfelé az ő ölesőségének. Vitték mindenünnen hozzá a sok Kossuth-bankót.

És ha valaki tamáskodva csóválta a fejét, mikor azt mondta, hogy lesz még Kossuth-világ, szent meggyőződéssel torkolta le a hitlent.

— Mit tud kend ahhoz! A nap is elbujdosik a felhők közt, aztán megint visszatér. Így lesz Kossuth Lajossal is.

Es rakta, rakosgatta a nagy ládába a Kossuth-bankókat.

— Anyjuk, ha százezer forintunk lesz együtt, nem dolgozunk többet.

Evek mulva össze is gyűlt a nagy summa. Már alig fért a ládafiába. De Kossuth csak nem jött. Minden levelét tizszer is elolvasta és jószolgatott belőlük.

— Most már jönni fog készítsd ki anyuk a honvédatillámot.

Hanem év-év után pergett le, a háta meggörnyedt, a szeme elgyöngült, a melle beesett, az arca megnyult és fakó lett, mint a Kossuth-bankók. Hétven éves korában leverte a betegség a lábáról.

A pénzesládát az ágya fejéhez tolatta,

— **Esküdtszéki tárgyalás.** Február 11-én tárgyalja a fiumei esküdtszék Logar János 20 éves asztalossegéd ügyét, aki mint ismeretes, többször rálőtt a mostohaatyjára Mance Gáspárra.

— **Nem sikasztott.** Vassilich Antal, a Casino Patriottico pénzbeszédője, annak a közlésére kérte fel a lapokat, hogy az ő tegnap közölt esetében nem sikkasztásról, hanem a pénzbeszédésnél beállott késedelemről van szó. A félreértés kiderült, úgy hogy a rendőrség nem avatkozott az ügybe.

— **Szerelmes cigányok.** Vasárnap délután véres verekedés történt két Terzattón sátorozó cigánykaraván között, amire egy szép cigányasszony kikapós természetű adott okot. A cigányasszonyt Hudorovics Teréznek hívják, 34 éves. Egy évvel ezelőtt még Hudorovics Antallal élt, de hamar megunta a cigánylegényt és megszökött tőle. A boldogtalan cigány nem tudott ráakadni az ő szépséges élete párjára, mignem a napokban Terzattón találkoztak. Hudorovics Antal nem kis meglepetéssel látta, hogy az ő bátyja Hudorovics Ferenc lakik egy sátorban Terézszel. Hudorovics Antal kereste az alkalmat, hogy az asszonynyal találkozzék s a minap ráakadt az erdőben. Nem sokat teketóriázott, hanem fogta a hűtlen szépséget és cipelte vissza sátrába. Az asszony nem is ellenkezett és ottmaradt Hudorovics Antalnál, a legnagyobb kétségbe ejtve Hudorovics Ferencet. Ez vasárnap délután maga mellé vette a karaván néhány tagját és elindult öcsésének nem messze levő sátra felé, hogy visszaszerezze az asszonyt. A dolog azonban nem ment egykönnyen, mert Hudorovics Antal is összeszedte a kolónia minden tagját s a két cigánytábor botokkal késekel felfegyverkezve egymásnak rontott. Már javában folyt a vér, amikor egy kisebb csapat rendőr érkezett s kardokkal volt kénytelen szétválasztani a harcra indulókat. Azután összeszedték a sebesülteket. Hudorovics Antalt a bátyja homlokra szurta. Sérülése könnyű természetű. A többiek sérülése is jelentéktelen. Hudorovics Teréz már rosszabbul járt. Két fejszecsapást mért a fejére Hudorovics Ferenc. A kórházba

kimarkolt belőle egy kötet bankót és számolgatta, simogatta, gyönyörködve nézegette.

— Haj anyjuk, de sokáig jön a mi Kossuth apánk.

— Eljön ő lelkem, csak várjuk türelemmel.

— Várok én galambom, de hátha mégis előbb meg találnekm halni.

— Már csak addig ne halljon meg, édes lelkem uram.

— De ha mégis, tudod, mire kérlek akkor?

Hangja megindulástól remegett. Felesége nedves szemmel nézett rá. Meskó megfogta a kezét.

— Ugye, elég lesz neked ötvenezer forint?

— Legyen a tied mind, édes fiam.

— Nem, nem, hü feleség voltál, osszuk meg a kincset. Csak aztán arra kérlek, hogy a felét tedd a koporsómba.

Az asszony sirástól elesukló hangon mondta:

— Ne beszéljen a halálról, édes uram.

— Párnázd ki a bankókkal a koporsómat. Hadd álmodjam ott is a Kossuth-világról, a honvéd-dicsőségéről, amelynek még egyszer el kell jönnie.

Meskó uram pár nap mulva meghalt. A felesége ötvenezer forintot varrt be a halotti párnájába, a másik ötvenezret pedig gyaluforgács helyett rakta alá a koporsóba.

— Almodj szegény uram a Kossuth-világról és zizeg-jék füledbe a bankok:

Ha még egyszer azt üzeni,

Mindnyájunknak el kell menni.

Farkas Emőd.

kellett vinni, ott azonban nem akart maradni. Elszökött vissza Hudorovics Antalhoz, mert mégis csak őt szereti legjobban.

— **A főhadnagy tolvaja.** Gotthardi Ruggero Jelliasich főhadnagy felesége a napokban bálba menés előtt meglepetéssel konstata, hogy eltűnt egy drágakövekkal kirakott értékes aranygyűrűje. Közölte a dolgot férjével, akinek gyanuja a tisztiszolgára Dercia János Jelliasich-közlegényre irányult. Megvizsgálták a katona ruhásládáját, amelyben a főhadnagy tulajdonát képező több tárgyat találtak. A gyűrű azonban nem volt köztük. Dercia megtudta valakitől, hogy ruhásládájában kutattak, mire megszökött. A főhadnagy szakácsnője elmondotta, hogy Dercianak sokszor volt pénze s azt mondta, hogy bátyjától kapja. A postán azonban megállapították, hogy Dercia sohasem kapott pénzt, tehát azt is valószínűleg a főhadnagytól lopta. A tolvaj katonát körözik.

— **A kikötőből. Január 28. É r k e z e t t:** Britannia olasz gőzös Ravennából, üresen; Matteo Verderame olasz gőzös Licatából, 1200 tonna kénnel; Colombo olasz gőzös Sevilleből, 1740 tonna pirittel; Silezia osztrák gőzös Calcuttaból, 400 bál jutával, 89 bál bórrel, 26 hordó olajjal, 745 zsák mirabolával, 48 darab teakfával és 66 láda enyvel; Budapest magyar gőzös Methiehből, 5000 tonna kőszénnel.

Indult: Vindobona osztrák gőzös Bombayba, 5030 tonna cukorral, 40 tonna fával, Rákóczi magyar gőzös Valenciába, 280 tonna fával, 70 tonna cukorral, 50 tonna paraffinnal, 30 tonna babbal és 20 tonna ásványvízzel; Mostar osztrák gőzös Triesztbe, üresen.

— **Az Austro Americana** úgy látszik nem szándékozik Canada és az Egyesült-Államok egészségügyi törvényeit respektálni. A prospektusok szerint a vállalat Oregon államra, amelyet farmszerzés céljaiból is melegen ajánl, főképen azért figyelmezteti a kivándorlókat, mivel az állam fekvése igen egészséges és főleg mellbetegségek ellen van javalva. Tehát mellbetegeket is szándékozik a vállalat az újvilágba szállítani. Mi ugyan nem sajnálkoznánk, ha a tüdővérszek egy része kivándorolna az országból, de úgy tudjuk, hogy Canada és az Egyesült-Államok egészségügyi törvényei szigorúan tiltják a betegek szállítását és reánk nézve sem képvisel megnyugvást az a körülmény, hogy egészséges kivándorlók heteken át össze lesznek zárva mellbeteg egyekkel.

— **A Trieszt és Tripolisz közti hajójárat** A trieszti D. Tripovich és társa cég az eddigi havi járatot Trieszt és Tripolisz között tizennégy napos járatra változtatta át. Ezeket a járatokat a cég e hónap elején kezdte meg és a szolgálatot ezidő szerint a vállalat Illiria, Mostar, Serajevo, Carlo és Tebe nevű gőzösei teljesítik.

— **Analfabéták kivándorlása Amerika-ba.** A washingtoni szenátus elfogadta a Burnett-javaslatot, amely megtiltja az analfabéta kivándorlók partraszállását. Szakkörök véleménye szerint a törvény a munkaszervezeteknek tett concesszió, amelyek az analfabéta kivándorlóknak a munkabérek emelkedésének akadályát látják s partraszállásuk megakadályozását követelik a törvényhozástól, épp úgy amint annak idején a Kina-billt is keresztülvitték. Ámbár az Unió déli államai ismert okokból mindenkorlatozásnak ellene vannak s az opozíció élén Farley newyorki és Gibson baltimorei biborosok állanak, akik konfesszionális szempontokból ellenzik a törvényt, mégis kevés a remény arra is, hogy a törvény szigorán a részletes végrehajtásnál — az ismert eljárás szerint — enyhítsenek.

— **Elmarad a tisztibál.** Rainer főherceg elhalálása folytán a fiumei helyőrség katonatisztjeinek a Deák-szállóban hirdetett holnap esti bálja elmarad.

— **Maylender Mihály emléke.** Maylender Mihály volt országgyűlési képviselőnk halála után gyűjtés indult meg Fiumében egy emlékre létesítendő kulturegylet céljaira. A tervezett egyesület azonban nem jöhetett meg, minthogy a gyűjtés silány eredményt hozott. A gyűjtőbizottság ennél fogva felhívja az adakozókat, hogy e célra adott összegeket Rocca Antalnál via del Fosso 3 szám alatt vegyék át, ellenkező esetben az jótékony célra fog fordíttatni.

— **Az osztrák kormány a magyar táviró intézmény ellen.** Az osztrák kormány az osztrák távirószolgálatot függetleníteni akarja a magyar táviró intézménytől és e végből korlátozni akarja a Magyarországon át a Balkánra és egyéb államokba irányuló táviró-éstelefonszolgálatot. Elsősorban Bukarestnek és Szerajevónak Magyarország elkerülésével való összeköttetéséről van szó, amire nézve az összes munkálatok már folyamatban vannak. A Szerajevóval való összeköttetés munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy a közvetlen táviró- és telefonösszeköttetés Bécs-Trieszt-Zára és Szerajevó között már február elsején meg fogja kezdeni működését. A közvetlen bukaresti összeköttetés a tavaszra szintén elkészül és így az osztrák kormány célját tényleg el is éri.

— **A vasbeton a hadihajóépítés szolgálatában.** A hadihajók építésének valósággal új korszakát jelenti az e téren új anyagnak: az újkori építészetben oly kitűnően bevált vasbetonnak alkalmazására. Az olasz haditengerészet vezetősége elhatározta, hogy vasbetonból épített hadihajókat, miután a napokban tartott próba beigazolta ennek az anyagnak várakozáson felüli kiválóságát. A próbát az olasz tengerészeti vezetőség felügyelete alatt végezték. Egy öntött betonhajót kivontattak a tengerre, lehorgonyozták, azután nekivezettek egy hatalmas cirkálóhajót. A próba-összeütközés pompásan bevált, mert a betonhajó a legkisebb kárt szenvedte. Tengeri és folyami hajókat már előzőleg is építettek betonból Olaszországban, de a haditengerészet sokáig huzódott a beton alkalmazásától. Ismeretes, hogy a vas és az acél is nehezen küzdött le azt az elítéletet, hogy csak a fából készült hajó lehet jó, s ugyanezt az elítéletet kellett leküzdenie a vasbetonnak is. Gyakori jelenség az iparban ez. A technika érdekes új-donságait, sokszor az igazi Kolumbusz-tojásokat is huzamosabb ideig mellőzik, amíg célszerűségüket belátják, s a megérdemelt szerephez juttatják. Gabellini olasz mérnök hosszú időn át küzdött a vasbetonért s az olasz kormány nem akarta elfogadni ajánlatát a hajótesteknek vasbetonból való építésére vonatkozólag. Néhány építő-társaság azonban felismerte az eszme nagy gyakorlati értékét s rá is tért a vasbeton-hajók építésére. Forgalmába is hozták ezeket a hajókat, amikor azután az olasz kormány elhatározta Gabellini terveinek műszaki tanulmányozását. A tanulmányok és a megejtett próba fényesen igazolták Gabellinit. A vasbetonhajó rendkívül stabilnak mutatkozott s nagy előnye mellett az olcsósága is, valamint az a körülmény, hogy az ilyen hajó alig szorul javításra. Gabellininek sok keserűségben volt része, amíg nagy eszméje megvalósulását láthatta. De mégis szerencsésen áttörte magát ezen a feltaláló-sorson.

— **Célszerű berendezés már fél munka.** Némely háziasszony és sok mosónő bizalmatlanok egy új mosószer iránt, és nem ok nélkül; mert kevés szernél lesz annyi értéktelen áru gyátva, mint éppen a mosószernek terén. Annál kellemesebb a háziasszony melege-tése, ha a Sunlight-szappant megkísérli, mert játszi könnyen hófehér tisztaságu ruhája lesz, és nem lesz több rémes, gondolni a gáymosásra.

— **A magyar gyufagyárak trösztje.** A magyar gyufagyáraknak egy közös részvénytársaságban való egyesítése hónapok óta foglalkoztatja az érdekelt gyárosokat és azt a két nagybankot, mely a vállalkozást finanszírozta. A kormány is szívesen támogatja ezt a mozgalmat, mert a tröszt a gyufaadó behajtása körül nagy segítségére volna a fiskusnak. Ismeretes, hogy két gyár kivételével valamennyi gyufagyár tulajdonosával megegyezést létesítettek már a trösztmozgalom vezetői. A nehézségeket támasztott két gyár közül az egyik már szintén csatlakozott a tröszthöz. A másik azonban olyan exorbitáns összeget követel megváltása fejében, melyet a tárgyalások vezetői elfogadhatatlannak tartanak. Miután azonban nem akarják, hogy egyetlen — különben sem számottevő — gyár renitenciája miatt az egész iparág érdekében álló terv a kutba essék, tegnapelőtt gyűlésre jöttek össze a gyufagyárosok és elhatározták, hogy végső esetben egészen kihagyják számításaikból azt a gyárat, melylyel nem sikerült megegyezniük. Amennyiben a nyolc napon belül nem csatlakozik hozzájuk, nélküle fogják megalakítani a közös részvénytársaságot.

— **Missette.** Marcel Prévostnak új munkája jelent meg Radó Antal kitűnő vállalata, a Magyar Könyvtár kiadásában: Missette című érdekes, elmésséggel, megfigyeléssel és előadásbeli eleganciával tele novella, melyet Császár Ernő fordította magyarra. Marcel Prévost ma a legelegánsabb francia írók egyike, a mai nagyvilági nő típusát ő tudja legnagyobb hatással megeleveníteni s különösen fiatal lány alakjaival teremtett pompás és népszerű alakokat. Missette-ben is egy fiatal lány mondja el a maga történetét régi nevelőnőjéhez intézett levél alakjában. A füzet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég kiadásában jelent meg. Ára 30 filler.

— **A kenyér meg a kő.** Megmagyarázza a kisasszony a kis fiúnak a gyönyörű parancsot:

Aki téged kővel dob, dobd vissza kenyérral.

Lehajtja a gyerek a fejét.
— Nos? — kérdi a nevelőnő — nem érti?

— Ertem, — mindja komoly arccal a gyerek — csak azt nem tudom, hogy ez mindenkinek kötelezése?

— Mindenkinek.
Szünet. A kisasszony magyaráz.

— Igen, igen. Ha téged valaki megdob kővel, dobd vissza kenyérral. Ez azt jelenti, hogy....

— Tudom! — kiált türelmetlenül a kis fiú. — Nyugodt lehet, már holnap reggel a doktor Grünnt úgy vágom hátba egy kővel, ahogy csak bírom....

x **Berlin-szálloda Budapest.** A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a megnyílt a 140 díszesen berendezett szobá-
ból álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Otto az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szakszerű vezetésére.

„Margherita“ mozgó

Via Alessandro Manzoni 3

Hetenként háromszor

uj, fényes műsor!

TÖZSDE.

	Jan. 27 zárlat	Mai árt. 1. óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	802.—	805.—
Osztrák hitelrészvény	613.—	617.—
4%-os koronajáradék	84.25	84.30
Osztr.-magy. államvasut	691.50	697.—
Jelzálogbank	427.—	428.—
Leszámitolóbank	510.—	512.—
Hazai Bank	288.—	290.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	546.50	553.—
Rimamurányi	701.—	701.—
Salgótarjáni	743.—	744.—
Közuti Vasut	673.50	675.—
Városi Villamos	366.—	366.—
Adria	521.—	530.—
Déli Vasut	102.—	—
Magyar Cukoripar	2750.—	—
Rizsgyár	3700.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza áprilisra	11.73	11.73
Búza októberre	12.19	12.20
Rozs 1913 áprilisra	10.15	10.18
Rozs októberre	9.75	9.73
Tengeri májusra	7.67	7.67
Tengeri júliusra	7.88	7.88
Zab áprilisra	10.95	10.64
Zab októberre	8.85	9.86
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	613.—	613.50
Magyar hitelrészvény	802.—	805.—
Osztrák magyar államvasut	692.50	692.—
Déli Vasut	102.50	103.—
Alpesi	1017.—	1017.—
Skoda	784.50	789.—
Osztr. koronajár.	84.90	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kö- szek átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsonköt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	290.—
Fiumei Népbank	110.—
Litorale Bank és Takaréksz. Susák	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficenter“ tengerhajó	500.—
Magyar-Horvát Gözhajótárs.	1450.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1150.—
Orient tengerhajózási társ.	1440.—
Alt. Fergalmi r. t.	2250.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	278.—
Navigazione Libera Trieste	618.—
Osztrák Lloyd	528.50
Stabilimento Tecnico	9875.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	410.—
I. Trieszti Rizsgyár	900.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	396.—
Spalatói Portland Cement	404.—
Assicurazioni Generali	902.—
Riunione Adriatica	3900.—

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

LEDERER PENZIO ABBAZIA

Habsburg villa és Park szálló.

120 szoba. Lift. Fürdők a házban.
Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Távirat — Telefon.

Tisza és a szocialisták.

BUDAPEST, jan. 28. A „Neue Freie Presse” mai száma azt írja, hogy Tisza István a választójog dolgában paktált a szociáldemokrata párttal, amelynek követelésére hajlandó lett volna a javaslat intézkedéseit enyhíteni és elejteni azt a megszorítást, hogy csak az előmunkásnak, illetve a huzamosabb ideig egy helyen dolgozó munkásnak lenne szavazati joga.

„Az Est” munkatársa ebben az ügyben felkereste Garami Ernőt, a magyarországi szociáldemokrata párt hivatalos lapjának, a „Népszava”-nak a felelős szerkesztőjét, aki elmondta, hogy a párt egyáltalán nem tárgyalta Tiszával. Jött ugyan hozzájuk több munkapárti képviselő, akik állítólag önként, minden megbízás nélkül akarták a megegyezést közvetíteni, azonban tárgyalásra nem került a sor, mert a párt kijelentette, hogy követeléseinek minimuma az ellenzéki pártok választójogi követelése, a melytől eltérni egy hajszálnyira sem lehet.

Rainer főherceg meghalt.

BÉCS, jan. 28. Rainer főherceg tegnap délután 5 óra 8 perckor meghalt.

BÉCS, jan. 28. A főherceg halálhíre igen hamar elterjedt Bécsben és mindenütt mély szomorúságot okozott. Különösen a wieden kerületben, ahol a főherceg lakott. A haláleset miatt sok mulatság elmarad. A városban majd minden házon fekete zászló leng.

BÉCS, jan. 28. Közvetlenül a halál beállta előtt a betegszobába hívták Rainer főherceg nejét, Mária főhercegnőt. Kivüle még az orvosok és Kasche lelkész voltak jelen. A halál bekövetkezése után megjelent a palotában az egész diplomáciai kar és sok előkelő személyiség és aláírták a kitett részvételt. A palota körül állandóan nagy tömeg ember áll.

BÉCS, jan. 28. Rainer főherceg halálának oka: aggkori végegyengülés.

BÉCS, jan. 28. A képviselőház mai ülése a haláleset miatt csak rövid ideig tartott. Sylvester dr. elnök rövid beszédben elparantálta a főherceget, aztán bezárta az ülést.

BÉCS, jan. 28. A városi tanács ma rendkívüli ülést tartott Wiesskirchner dr. polgármester hivatalosan jelentette a főherceg halálát, azután azokat a módokat beszélték meg, hogy Bécs város miként vegyen részt a temetésen.

Rainer főherceg 1827 január 11-én született Milanóban, így most 86 éves. 1852-ben az 59. sz. gyalogezred tulajdonosává, később vezérőrnagygyá és dandárparancsnokká nevezetett ki. 1857 február 2-án a Reichsrath elnöke lett és 1860-ban a birodalmi gyűlés tárgyalásain ő elnökölt. 1861 február 24-én a Schmerling-kabinet miniszterelnöke lett, amiről 1865 július 22-én mondott le. 1862 július 22-én a Szent István-rend nagykeresztjét kapta. 1861 március 9-én altábornagygyá nevezetett ki, egy nappal később pedig a bécsi császári tudományos akadémia kurátora lett. 1866-ban részt vett az olaszországi hadjáratban, 1872-ben az osztrák Landwehr főparancsnokává nevezetett ki. 1874-ben tábornagy lett. 1898. december 2-án a gyémántokkal díszített katonai érdemkeresztet kapta, 18521ben oltár elé vezette néhai Albrecht főherceg nővérét, Mária főhercegnőt. A tudománynak nagy kedvelője volt. Megvásárolta az elfayumi nagy papiruskincset, védnöksége alatt Kiszia átkutatása céljából társulat alakult, 1902-ben a bécsi egyetem disztudorává választották.

Pályi Ede sajtópörei.

BUDAPEST, jan. 28. Pályi Ede, a Budapesti Napló szerkesztője lapjában éles támadásokat intézett Justh Gyula ellen, aki sajtópörökkel felelt. Pályi negyvenötven oldalas beadványokat intézett a vizsgálóbíróhoz, kérve, hogy pártjegyzőkönyvekből és bizottsági tanácskozások naplójából bizonyíthassa a valódságot. A vizsgálóbíró Pályi beadványainak nem adott helyet, mert az országgyűlési bizottságok naplói nem alkalmasak arra, hogy bírói vizsgálat tárgyát képezzék.

Kolozsvár bizalmatlan.

KOLOZSVÁR, jan. 28. Kolozsvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága tegnap délután Eszterházy Miklós gróf főispán elnökletével közgyűlést tartott, melyen tárgyalásra került Apáthy Péter és társainak az az indítványa, hogy a város mondja ki a bizalmatlanságot a kormány iránt. Kormánypárti részről azt indítványozták, hogy a kérdés felett térjenek napirendre. A törvényhatósági bizottság azonban tárgyalás alá vette Apáthy indítványát és 55 szóval 47 ellenében el is fogadta.

A Vojnits-díj.

BUDAPEST, jan. 28. Az akadémia Vojnits-bizottsága tegnap döntött a drámai díj kiadása tárgyában. Két mű jött komolyan szóba: Heregh Ferenc „Éva boszorkány”-a és gróf Bánffy Miklós „Nagyur” című drámája. A bizottság nagy többséggel Heregh Ferencnek ítélte a díjat.

Baumgarten Károly meghalt.

BUDAPEST, jan. 28. Az éjjel hosszas szenvedés után meghalt Baumgarten Károly ítélőtáblai bíró, Baumgarten Izidornak, a Kuria tănácselnökének az öccse.

Kada Elek tragédiája.

KECSKEMÉT, jan. 28. Kada Elek polgármester állapota javult, de az orvosok megállapították, hogy a polgármester örök időre elveszítette beszélőképességét.

Működik a Vezuv.

NÁPOLY, jan. 28. A Vezuv ismét működésben van. Több kráterből erős füstoszlopok tódulnak ki. A környékbeli lakosság sietve menekül és a szabadba táboroz.

Bojkott a magyar, osztrák és német áruk ellen.

SZOFIA, jan. 28. Szófiában bizottság alakult azon célból, hogy a magyar, osztrák és német áruk ellen bojkottot indítsanak. A bizottság már a kereskedelmi kamaránál interveniált és felkérte a kormányt a bojkott alá helyezett áruk bevitelének megtiltására. A bojkott a vidéken is terjed. A szerb kereskedőket is felhívták a bojkott mozgalomban való részvételre.

Orosz fenyegetés.

PEKING, jan. 28. Az orosz kormány fenyegető hangú jegyzékben tudatta a kínai kormánnyal, hogy Kinának a mongol kérdésben tanusított viselkedését sérelmesnek tekinti és a boxer lázadásból kifolyólag kártérítést fog követelni. A kínai kormány még nem felelt a jegyzékre.

Az orosz flotta.

PÉTERVÁR, jan. 28. Az orosz külügyi hivatal megcáfolja azt a hírt, hogy Oroszország flottademónstrációra készül. Szabasztopolban indulásra készen állanak ugyan a hadihajók, azonban csak akkor mennének a török vizekre, ha a konstantinápolyi forradalom veszedelmes mérveket öltve, az orosz alattvalókat meg kellene védelmezni.

A csütörtöki események.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. Több külföldi lap sok hamis részletet közöl a csütörtöki eseményekről. Ennek következtében

illetékes helyen szükségesnek tartják az események legfontosabb fázisait a következőkben esetelni:

Amikor Enver bej benyomult a terembe, amelyben a minisztertanács együtt volt, felszólította Kiamil pasa nagyvezért, hogy mondjon le, mert a nép fellázad politikája ellen. Néhány pillanatnyi gondolkodás után Kiamil pasa ezt válaszolta:

— Am lépjenek azok, akik a háborút akarják, az én helyemre.

Erre azután Kiamil pasa meg is írta lemondó kérvényét, hogy kénytelen lemondani, mert a katonák a háboru folytatását kívánják. Enver bej sürgetésére Kiamil pasa a katonák szó után még azt is odairta és a nép.

Azok a hírek, mintha Enver bej éskisőrői Kiamilt halállal fenyegették volna, valótlanok. Enver bej a lemondási kérvényt a palotába vitte. A szultán fogadta őt és kifejezte esodálkozását a történetek fölött. Megbizta első titkárát, hogy Enver béggel menjen a portára és állapítsa meg, vajjon tényleg a nép kívánja-e Kiamil visszalépését. A titkár visszatérése után a szultán elfogadta a lemondást.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. Mikor Enver bey és Talaat bey bementek a tanácskozó terembe, a miniszterek vitába szálltak velük. Noradunghian külügyminiszter erősen kikelt ellenük, mire Talaat arcul köpte. Ez a jelenet olyan hatással volt Kiamil pasára, hogy gutaütést kapott. Most is súlyos beteg.

Az új rend Törökországban.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. A magasabb tisztviselői állásokat ismét a komité tagjaival töltik be. A szultán volt első titkárát városi prefektussá, a volt adanai és bagdadi válit, Dsemal bejt, a komité egyik kiváló tagját katonai kormányzóvá és Tajar ezredest, a volt ipeki kormányzót konstantinápolyi rendőrprefektussá nevezték ki.

Hír szerint a ligának mindazokat a tisztjeit, akik a csataldzsai seregnél parancsnoki állásokat töltötték be, előmozdították állásukból és helyükbe másokat neveztek ki.

Csend Konstantinápolyban.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. A csütörtöki események első impressziói után Sztambul most visszanyerte rendes külső képét. A város teljesen nyugodt. Semmi sem mutat arra, hogy olyan nagyjelentőségű események történtek, mint a három nap előtte.

A konstantinápolyi rendőrfőnök.

ODESSZA, jan. 28. Ismail effendi, a megszökött konstantinápolyi rendőrfőnök tegnap ideérkezett.

Az új külügyminiszter.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. Haki pasa a külügyi tárcát nem vállalta. Szaid Halim herceg valószínűleg eleget tesz a nagyvezér felszólításának és elfogadja a külügyminiszterséget. Kinevezését ma terjesztik a szultán elé szentesítés végett. (Szaid Halim herceg rokona a khedivének, szenátor és egy év óta az ifju-török komité vezető titkára).

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. Hír szerint Izzet pasa vezérkari főnököt hadügyminiszterré és Szaid Halim herceget, az államtanács elnökét, külügyminiszterré nevezték ki. Tefvik bejt, a szultán előmozdított második titkárát, visszahelyezték hivatalába.

Ellenforradalom?

BERLIN, jan. 28. Konstantinápolyból jelentik: Jelek mutatkoznak, hogy a hadse-

reg egy része most a szultán és a trónörökös ellen fog fordulni, mert őt okolja a történetekért. A mozgalom vezére Abruk eszkesz tábornok, a megölt Nazim pasa legmeghittebb barátja, aki Csataldzsánál a negyedik hadtestet vezeti. Abruk tábornok hír szerint felszólítást küldött Mahmud Sefket nagyvezérhez, hogy a kormány azonnal mondjon le, mert különben ő seregével, a kurdokkal, eszkeszekkel és arabokkal Konstantinápoly ellen fog vonulni.

Kész a válasz.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. A hatalmaknak adandó válasz elkészült és a következő négy pontból áll:

1. A porta megköszöni a hatalmak közbelépését, kijelenti, hogy ő is békét akar, de olyant, amely méltányos és nem sérti Törökország méltóságát.

2. A szigetéről Törökország nem mond le.

3. Drinápolyt nem adja át.

4. Hajlandó bizonyos territoriális engedményeket tenni.

A választ a kinevezendő új külügyminiszter fogja átadni.

A fegyverszünet felmondása.

PÁRIS, jan. 28. Londonból jelentik a Temps-nak:

Itt általános az a vélemény diplomáciai körökben, hogy a háború folytatása már csak napok kérdése. Érthető, ha a Balkán-delegátusok megunták a várakozást. Három hét telt el és a nagyhatalmak azt ígérték a Balkán-szövetségnek, hogy a portát engedékenységre fogják kényszeríteni. Most a nagyhatalmak is kénytelenek beismerni, hogy diplomáciai eljárásuk Konstantinápolyban kudarcot vallott, de azt is, hogy erélyes fellépésre nincs meg köztük a szükséges egyetértés. Az a figyelmeztetésük, amelylyel a Balkán-államokat el akarták téríteni a végleges szakítástól, hogy tudniillik újabb pénz- és véráldozattal sem fognak többet elérni, mint eddig, már nem használt: a Balkán-delegátusok belátták, hogy engedékenységre hiába várnak a porta részéről. Az ultimátum úgy szól, hogyha Törökország két nap leforgása alatt nem ad kielégítő választ, akkor felmondják a fegyverszünetet és legkésőbb esütörtökön újból megindítják a hadműveleteket.

Németország semlegességre int.

BERLIN, jan. 28. A félhivatalos Nordd. Allg. Ztg. heti szemléjében írja: Az európai sajtónak a konstantinápolyi eseményekről szóló komoly és átgondolt kommentárjaiban mindenütt visszatér az a gondolat, hogy a keleti zavarok további intézésénél a legfontosabb körülmény a hatalmak közötti egység megőrzése és a béke helyreállítására irányuló együttes munkájuk folytatása lesz. Ehhez szükséges mindenekelőtt az, hogy ragaszkodjunk eddig tanúsított semlegességünkhöz. Tényleg nincsen ok arra a föltevése, mintha egyes hatalmak ki akarnának lépni a koncertből, hogy külön felfogásukat érvényesítsék a keleti ügyek intézésében. Európa együttes föllépése nem kontemplál kényszerintézkedéseket Törökország ellen. Ilyenek a semlegesség elveivel nem állanak összhangban és aggasztó következmé-

nyekkel járhatnak. A hatalmak között való harmónia érdekében és szellemében csak is folytatnia lehet a közös diplomáciai föllépés módszerét, hogy új ellenségeskedések megelőztessenek, vagy ha ez lehetetlen, helyi és időbeli tekintetben korlátoztassanak.

Abdul Hamidot elviszik.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. Mint hírlík, Abdul Hamid eszszultán az új kormány alatt nem marad Konstantinápolyban, hanem Koniába viszik.

A balkáni háború újra megindul.

PÉTERVÁR, jan. 28. Az itteni diplomáciai körök értesülése szerint az ellenségeskedést a balkáni szövetségesek azzal fogják megkezdeni, hogy újból megtámadják Drinápolyt, Janinát és Szkutarit.

A csataldzsai haretér.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. A csataldzsai haretéren nagy bajok vannak. Nazim pasa hívei összeütköztek Enver híveivel és már véres ütközetek is voltak. Talaat bey Csataldzsába utazott.

Ezt a hirt hivatalosan megcáfolják és kijelentik, hogy a török hadseregben most példás egyetértés uralkodik.

Nem engednek.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. Az ifjútörök bizottság ma nagygyűlést tartott, melyen azt határozták, hogy sem Drinápolyról, sem a szigetéről nem mondanak le.

Drinápolyt nem adják a törökök.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. Talaat bég a helyzetről így nyilatkozott: — Drinápolyról még akkor sem mondanak le, ha Csataldzsától Drinápolyig török holttestekkel lesz teli a föld. Készségesen kötünk békét, azonban Drinápoly a miénk legyen.

Szófiában várnak

SZOFIA, jan. 28. Kormánykörökből eredő információk egybehangzóan megerősítik, hogy a kormány el van határozva nyugodtan bevárni a konstantinápolyi fejleményeket és a békekötés érdekében esetleg tündő lépéseket rábízni a hatalmakra. Csak abban az esetben, ha az új török kabinet megtagadná Drinápoly átengedését, szakítja meg a kormány a tárgyalásokat és mondja föl a szünetet.

Kopott vagy kifakult angol bőrbutort bármely színre újra **átfestek.** Szintartósságért kezeskedem. **EISLER S.** kárpitos
Via Aless. Volta 4. Telef. 959.

Minden a kihordás vagy a székfűrészes körül felmerülő panaszi telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérjük bejelenteni.

APOLLO SZÍNHÁZ

Igazgató: TROPPAUER ÁRMIN
Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville és az Imperiál szálló közötti utcában).

Ma és minden este 8 és fél órakor.

A nagy farsangi műsor

Crawford és Johnson,
Wahlberg Leò,
The 4 english Rings,
Brothers Dabready

és a többi elsőrangú különleges művészi szám.

Hálószoza Butorberendezések

és egyes

butordarabok részletfizetsre is kaphatók

HERSKOVITS S. butorkereskedőnél

Via Giuseppe Parini 6. szám.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás, lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

— Teljes penzió napi 10 líráért. —

ARBE

Park Hotel

közvetlen a tengerparton, teljesen új, modernül berendezve. Nagy fedett terasse. Étterem a házban. Villanyvilágítás. Pensio naponta 7 korona. Magyar kiszolgálás.

Tengeri fürdő Luspiccolo Cigale Strand-Hotel és Bellevue penzió - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, címirás, stb.) otthoni elvégzését lelkiismeretes gyors és csinos kivitelben vállalom. Cím e lap kiadóházában.

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható **csúfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás** ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag! **Budak D.** gyógyszerárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

X. évfolyam.

X. évfolyam.

TELEFON 229.

A TENGERPART

1913 január elsején

TIZEDIK ÉVFOLYAMÁBA LÉPETT.

A nevezetes évforduló alkalmával, mely a multon érzett jogos büszkeséggel és a jövőbe vetett megingathatatlan bizalommal tölt el bennünket, hatalmas lépést teszünk ismét előre lapunk fejlesztésében. A hétköznapi számok hat oldalas keretéből kinőttünk immár és

„A TENGERPART“ most már hétköznapon | vasárnapokon pedig tiz-
nyolc oldalban | tizenkét oldalnyi
terjedelemben jelenik meg.

Már eddig is többet nyújtottunk olvasóinknak, mint bármely eddig Fiumében megjelent magyar napilap. A mostani nagyobbítással azonban oly tartalmas lapot adunk olvasóink kezébe, mely a fiumei magyarságnál jóval nagyobb vidéki magyar centrumok napilapjaival teljesen egy színvonalon áll.

Kibővitjük lapunk távirati rovatát, riportcikkekkel élénkítjük a napi újdonságokkal foglalkozó hasábjainkat, szélesebb alagra fektetjük a környékbeli tudósítói szolgálatot s még e hóban a közgazdaság és tengerészet ügyeivel foglalkozó, igen nagy áldozatokkal járó új rovatot nyitunk.

Legjelentékenyebb újításunkat azonban technikai téren léptetjük életbe:

„A TENGERPART“ néhány nap mulva kimerítőbb tartalma dacára már
délután 2 és 3 óra között

fog megjelenni, anélkül hogy korábban zárnök le a szerkesztőség munkáját mint eddig. A nyomda-technikai munka e gyorsítását hatalmas új Linotype-szedőgépeink teszik lehetővé, a melyek csodálatos tökéletességükkel óránként „A Tengerpart“ egy teljes oldalát képesek kiszedni.

Mindeme a lap jövője érdekében hozott nagyarányú áldozatok dacára „A TENGERPART“ előfizetési ára marad a régi:

Egy évre	24.— kor.	Negyed évre	6.— kor.
Fél évre	12.— „	Egy óra	2.— „

A helybeli tisztviselőknek és altiszteknek adott féláru előfizetés kedvezményét is fentartjuk egyelőre.

**Előfizetéseket és hirdetéseket felvesz „A Tengerpart“ kiadó-
hivatala, Gradinata del Sasso Bianco 3.
(Wurzer ház) I. emelet.**

POSTAFIÓK 105.

X. évfolyam.

X. évfolyam.